

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, економічних досліджень і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Олексій ЗОРЯ

«01» вересня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

СТАТИСТИКА

(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

спеціальність D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

галузь знань D Бізнес, адміністрування та право

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

факультет/інститут Обліку та фінансів

Полтава
2025-2026 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни Статистика для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок.

Мова викладання державна

Розробник: Алла Рудич, професор кафедри фінансів, економічних досліджень і туризму, к.е.н., доцент
«01» вересня 2025 року

Алла РУДИЧ

Погоджено гарантом освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
01 вересня 2025 року

Олександр БЕЗКРОВНИЙ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
протокол від 01 вересня 2025 року № 1.

Світлана ЗОРЯ

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	150
Кількість кредитів	5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	1 (D2ФБССФР бд 25)
Семестр	2
Лекції (годин)	22
Практичні (годин)	28
Самостійна робота (годин)	100
Вид семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування систематизованих знань щодо методики проведення статистичного дослідження, набуття навичок використання статистичних методів для дослідження суспільних явищ і процесів.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування: Економічна теорія, Фінанси.

4. Компетентності

Загальні:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові:

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ФК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

ФК12. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансового, облікового, статистичного та інвестиційного забезпечення розвитку підприємств аграрної сфери й інших галузей економіки

5. Програмі результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати

показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР24. Визначати місце і значення облікової, аналітично-цифрової, статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	Знати основні поняття й терміни статистики: спостереження, динаміка, тенденції, кореляція, індекси та інші. Визначати причинно-наслідкові зв'язки (кореляційні та дисперсійні моделі), які існують між процесами та явищами на рівні фінансової системи
ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).	Володіти статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем Прогнозувати розвиток фінансових процесів (державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).
ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.	Володіти економіко-математичними методами аналізу фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань та здійснення контрольних функцій на рівні фінансової системи.
ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	Володіти знаннями ідентифікації та прийомів формування бази даних, збору та обробки інформації процесів статистики фінансів. Знати та визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи.
ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.	Володіти економіко-математичними методами аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи.
ПР24. Визначати місце і значення облікової, аналітично-цифрової, статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання.	Володіти принципами аналітично-цифрової, математичної та статистичної систем у інформаційному забезпеченні. Діяти у відповідності з сучасними знаннями та комунікативними навичками.

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція, пояснення).

Наочні методи (демонстрування, спостереження).

Практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою).

Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, заохочення, оперативний контроль).

Інтерактивні методи (дискусії, розроблення і презентація проектів).

Комп'ютерні, мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій).

Методи усного контролю (бесіда).

Методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота).

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і метод статистики. Загальне поняття статистики. Предмет статистики як суспільної науки. Галузі статистичної науки. Організація єдиної системи обліку та статистики в Україні. Нормативно-інструктивна база проведення статистичних досліджень в Україні. Основні категорії та поняття статистики (статистична сукупність, одиниці сукупності, статистичні ознаки, варіація, варіанти, частоти, статистична закономірність). Метод статистики. Статистична методологія. Етапи статистичних досліджень. Класифікація статистичних методів відповідно до етапів статистичного дослідження.

Тема 2. Статистичне спостереження. Поняття статистичного спостереження, основні вимоги щодо його здійснення. Основні елементи статистичного спостереження (об'єкт, предмет, суб'єкт, мета, завдання тощо). Організаційні форми, види і способи статистичного спостереження. Форми статистичного спостереження: перепис, облік, спеціальні спостереження, опитування, звітність. Суцільні та несущільні спостереження. Несущільні спостереження: вибіркоче, обстеження основного масиву, монографічне обстеження, анкетне обстеження. Форми державних спостережень. Види, реквізити, порядок складання та подачі статистичної звітності. Робочі документи статистичного спостереження: план спостереження, програма спостереження, статистичні формуляри та допоміжні документи. Помилки статистичного спостереження (реєстрації та репрезентативності, випадкові та систематичні). Арифметичний і логічний контроль результатів спостереження на наявність помилок.

Тема 3. Зведення та групування статистичних даних. Сутність статистичного зведення. Попередня підготовка зібраних в ході дослідження даних до аналізу: перевірка, систематизація, обробка, підсумовування даних і представлення їх у формі статистичних таблиць. Ряди розподілу та їх елементи. Варіаційні, атрибутивні та ранжирувані ряди розподілу. Дискретні та інтервальні варіаційні ряди. Статистичне групування, його суть і завдання. Види статистичних групувань: структурне, типологічне, аналітичне, просте, комбінаційне, вторинне. Методологія статистичних групувань. Послідовність побудови інтервального ряду розподілу. Групувальні ознаки. Класифікація та розподіл на групи в статистиці. Побудова ранжированого ряду. Визначення кількості груп. Визначення величини інтервалу. Особливості групування малих сукупностей. Обчислення статистичних характеристик ряду розподілу.

Тема 4. Узагальнюючі статистичні показники. Поняття та види статистичних показників. Кількісні та якісні показники. Абсолютні показники, їх одиниці виміру. Відносні показники, їх види (динаміки, планового завдання, виконання плану, структури, порівняння, координації, інтенсивності) і форми виразу. Середні величини як характеристики ряду. Формули ступеневої середньої зважені та незважені. Об'ємні середні величини (арифметична, геометрична, гармонійна, хронологічна та інші). Структурні середні показники (мода і медіана), особливості їх визначення для різних видів рядів розподілу.

Тема 5. Вибірковий метод. Загальне поняття вибіркового методу статистичного спостереження. Теоретичні основи вибіркового методу. Переваги та недоліки вибіркового дослідження. Генеральна та вибіркова сукупності. Репрезентативність. Теорія імовірності як теоретична основа вибіркового методу. Організація вибіркового спостереження. Етапи

проведення вибіркового дослідження. Визначення генеральної та вибіркової сукупності для конкретних видів статистичного дослідження. Обсяг вибірки. Способи відбору одиниць до вибіркової сукупності: випадковий, цілеспрямований, механічний, серійний (кластерний), багатоступеневий (комбінований), типовий, метод квот, стихійної вибірки, метод «снігового клубка» та ін. Схеми відбору: повторний і неповторний. Помилки вибіркового спостереження, їх визначення при різних способах відбору. Помилки репрезентативності: систематичні, випадкові. Середня та гранична помилки вибірки. Поширення вибірових даних на генеральну сукупність: прямий розрахунок, метод коефіцієнтів.

Тема 6. Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків. Факторні та результативні ознаки. Однофакторний та багатфакторний (множинний) зв'язок між показниками. Прямий та обернений зв'язок між показниками. Функціональний та стохастичний зв'язок. Кореляційний зв'язок (прямолінійний та криволінійний). Види взаємозв'язків соціально-економічних явищ. Статистичні методи вивчення різних видів взаємозв'язків. Аналітичне групування. Дисперсійний аналіз. Основні завдання дисперсійного аналізу. Загальнотеоретичні основи дисперсійного методу аналізу. Алгоритм однофакторного дисперсійного аналізу. Кореляційно-регресійний аналіз: однофакторний, двофакторний та багатфакторний. Завдання та загальнотеоретичні основи кореляційно-регресійного методу аналізу. Етапи проведення кореляційно-регресійного аналізу. Рівняння регресії, визначення його параметрів.

Тема 7. Аналіз динаміки. Статистичні ряди динаміки, їх види та правила побудови. Види рядів динаміки. Аналітичні показники рядів динаміки (абсолютний приріст, коефіцієнт та темп зростання, темп приросту, абсолютне значення 1% приросту): базисні, ланцюгові та середні. Середні показники динамічного ряду. Поняття тенденції розвитку. Побудова динамічних рядів – об'єднання попередніх результатів дослідження з новими даними. Прийоми аналізу рядів динаміки: укрупнення періодів; ковзна середня; аналітичне вирівнювання. Характеристика основної тенденції. Прийоми обробки динамічних рядів: приведення до однієї основи, змикання ряду, екстраполяція, інтерполяція. Особливості кореляційного аналізу ряду динаміки. Статистичні прийоми виміру сезонних коливань. Коефіцієнти сезонності.

Тема 8. Індексний метод. Статистичні індекси, методика їх обчислення та зміст. Завдання індексного аналізу. Індивідуальні та загальні індекси. Територіальні індекси, особливості їх обчислення. Агрегатний індекс як основна форма індексу. Індексована величина. Елімінована величина. База порівняння. Середньозважені індекси. Середні арифметичні та гармонійні індекси. Система індексів для характеристики динаміки складного явища. Індекс середніх величин. Взаємозв'язок між окремими соціально-економічними індексами.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	денна форма здобуття освіти			
	D2ФБССФР_бд_25			
	усього	у тому числі		
л		п	с. р.	
Тема 1. Предмет і метод статистики	10	2	2	6
Тема 2. Статистичне спостереження	12	2	2	8
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних	14	2	4	8
Тема 4. Узагальнюючі статистичні показники	20	4	4	12
Тема 5. Вибірковий метод	16	2	4	10
Тема 6. Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків	20	4	4	12
Тема 7. Аналіз динаміки	20	4	4	12
Тема 8. Індексний метод	18	2	4	12
Усього годин	150	22	28	100

8. Теми семінарських занять – не передбачено навчальним планом

Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин, денна форма здобуття освіти
	D2ФБССФР бд 25
Тема 1. Предмет і метод статистики	2
Тема 2. Статистичне спостереження	2
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних	4
Тема 4. Узагальнюючі статистичні показники	4
Тема 5. Вибірковий метод	4
Тема 6. Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків	4
Тема 7. Аналіз динаміки	4
Тема 8. Індексний метод	4
Разом	28

Теми лабораторних занять - не передбачено навчальним планом

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин, денна форма здобуття освіти
	D2ФБССФР бд 25
Тема 1. Предмет і метод статистики	6
Тема 2. Статистичне спостереження	8
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних	8
Тема 4. Узагальнюючі статистичні показники	12
Тема 5. Вибірковий метод	10
Тема 6. Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків	12
Тема 7. Аналіз динаміки	12
Тема 8. Індексний метод	12
Разом	100

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок в розрізі тем передбачених робочою програмою по навчальній дисципліні «Статистика». Реалізується цей вид роботи шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання в позааудиторний час: шляхом підготовки до практичних занять, контрольної роботи, виконання глосарію та обчислення завдань.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
<p>ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування).</p>	<p>Форми поточного контролю: виконання вправ на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи: <i>практичні розрахункові завдання, глосарій;</i> контрольна робота.</p>

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.	Форма підсумкового контролю знань: залік.
ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	
ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.	
ПР24. Визначати місце і значення облікової, аналітично-цифрової, статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання.	

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	аудиторна контрольна робота	виконання завдань самостійної роботи		
денна форма здобуття освіти					
Тема 1. Предмет і метод статистики	5			2	7
Тема 2. Статистичне спостереження	5			2	7
Тема 3. Зведення і групування статистичних даних	5			2	7
Тема 4. Узагальнюючі статистичні показники	5			15	2
Тема 5. Вибірковий метод	5		15	2	7
Тема 6. Статистичні методи вимірювання взаємозв'язків	5			2	7
Тема 7. Аналіз динаміки	5			2	7
Тема 8. Індексний метод	5			2	22
Аудиторна контрольна робота (теми 1-8)		14			14
Разом	40	14	30	16	100

Шкала і критерії оцінювання

Виконання завдань на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	При виконанні завдання розрахунки виконані без помилок, висновки розкривають сутність аналізованих фінансових явищ і процесів. Здобувач проявив високий рівень знань статистичних категорій, причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; може прогнозувати розвиток фінансових процесів

Кількість балів	Критерії оцінювання
	(державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); застосовує економіко-математичні методи аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи; користується знаннями ідентифікації та прийомів формування бази даних, збору та обробки інформації процесів статистики фінансів; знає та може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах дисципліни
4	Завдання в цілому виконано з помилками, у висновках допущені незначні неточності та/або не висвітлені окремі аспекти аналізу, мають місце узагальнення. Здобувач проявив достатньо добрий рівень знань статистичних категорій, причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; може прогнозувати розвиток фінансових процесів (державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); застосовує економіко-математичні методи аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи; користується знаннями ідентифікації та прийомів формування бази даних, збору та обробки інформації процесів статистики фінансів; знає та може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи. Здобувач частково може застосовувати набуті знання для розв'язання практичних завдань, що дає можливість задовільно оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів дисципліни.
3	Завдання виконано менш ніж на 50 %. Допущені принципові помилки у розрахунках та/ або відповідях. Здобувач вищої освіти проявив низький рівень: знань економічних категорій та законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків між показниками; володіє методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; вміння застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач; може ідентифікувати джерела, знає методи отримання, збору та аналізу фінансової інформації, розраховує показники стану фінансової системи та визначати місце і значення статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання, що дає можливість низько оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів дисципліни.
2	Відсутність виконаного завдання або завдання виконано менш ніж на 20 %. Допущені принципові помилки у розрахунках та/ або відповідях. Здобувач вищої освіти проявив незадовільний рівень знань економічних категорій та законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків між показниками; володіє методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; вміння застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач; може ідентифікувати джерела, знає методи отримання, збору та аналізу фінансової інформації, розраховує показники стану фінансової, статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
0-1	Відсутність виконаного завдання або завдання виконано менш ніж на 20 %. Допущені принципові помилки у розрахунках та/ або відповідях., що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Аудиторна контрольна робота (2 теоретичні питання, 1 задача)

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичні питання (6 балів – по 3 бали за кожне питання)	
3	Здобувач проявив високий рівень теоретичних знань статистичних категорій, методів та прийомів вивчення причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє теорією статистичних інструментів (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; користується знаннями ідентифікації та прийомів формування бази даних, збору та обробки інформації процесів статистики фінансів; знає та може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи. Здобувач може застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
2	Здобувач вищої освіти проявив добрий рівень знань статистичних категорій, методів та прийомів вивчення причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє теорією статистичних інструментів (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; користується знаннями ідентифікації та прийомів формування бази даних, збору та обробки інформації процесів статистики фінансів; знає та може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи, що дає можливість відносно високо оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
1	Здобувач вищої освіти проявив задовільний рівень статистичних категорій, методів та прийомів вивчення причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє теорією статистичних інструментів (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; користується знаннями ідентифікації та прийомів формування бази даних, збору та обробки інформації процесів статистики фінансів; знає та може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи, що дає можливість задовільно оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах фінансової статистики.
0	Здобувач вищої освіти проявив недостатній рівень знань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
Задача (8 балів)	
7-8	Здобувач проявив високий рівень вміння використовувати на практиці методи причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; застосовує прийоми прогнозування фінансових процесів (державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); застосовує економіко-математичні методи аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи; може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи. Здобувач

Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичні питання (6 балів – по 3 бали за кожне питання)	
	може застосовувати набуті практичні навички для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
4-6	Здобувач вищої освіти проявив добрий рівень використання на практиці методів причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; застосовує прийоми прогнозування фінансових процесів (державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); застосовує економіко-математичні методи аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи; може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи, що дає можливість добре оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
1-3	Здобувач вищої освіти проявив задовільний рівень використання на практиці методів причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіння статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; застосовує прийоми прогнозування фінансових процесів (державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); вмінням застосовувати економіко-математичні методи аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи, що дає можливість задовільно оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах фінансової статистики.
0	Здобувач вищої освіти проявив недостатній рівень знань, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Розрахункові завдання

Кількість балів	Критерії оцінювання
13-15	При виконанні самостійного завдання розрахунки виконані без помилок, висновки розкривають сутність аналізованих фінансових явищ і процесів. Здобувач проявив високий рівень вміння використовувати на практиці методи причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; застосовує прийоми прогнозування фінансових процесів (державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); застосовує економіко-математичні методи аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи; може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи. Здобувач може застосовувати набуті

Кількість балів	Критерії оцінювання
	практичні навички для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання в межах даної дисципліни.
10-12	Самостійне завдання виконано успішно: розрахунки виконані без помилок або з незначними помилками, у висновках допущені незначні неточності та/або не висвітлені окремі аспекти аналізу. Здобувач проявив достатньо високий рівень. Здобувач проявив високий рівень вміння використовувати на практиці методи причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє статистичним інструментарієм (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; застосовує прийоми прогнозування фінансових процесів (державні фінанси, бюджетна та податкова системи, фінанси підприємств, фінанси домогосподарств, фінансові та фондові ринки, банківська система та страхування); застосовує економіко-математичні методи аналізу (аналітичне групування, кореляційно-регресійний, дисперсійний) фінансових явищ і процесів для ефективного вирішення ситуацій та завдань на рівні фінансової системи; може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи, що дає можливість добре оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання дисципліни.
7-9	Завдання в цілому виконано з незначними помилками, у висновках допущені незначні неточності та/або не висвітлені окремі аспекти аналізу, мають місце узагальнення. Здобувач проявив достатньо добрий рівень знань економічних категорій та законів, вміння застосовувати причинно-наслідкові та функціональні зв'язки між показниками; володіє методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; вміння застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач; може ідентифікувати джерела, знає методи отримання, збору та аналізу фінансової інформації, розраховує показники стану фінансової системи та визначати місце і значення статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання. Здобувач може застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань, що дає можливість задовільно оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів дисципліни.
4-6	Самостійна робота виконана менш ніж на 60 %. Допущені принципові помилки у розрахунках та/ або відповідях. Здобувач вищої освіти проявив низький рівень: знань економічних категорій та законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків між показниками; володіє методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; вміння застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач; може ідентифікувати джерела, знає методи отримання, збору та аналізу фінансової інформації, розраховує показники стану фінансової системи та визначати місце і значення статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання. Здобувач, що не дає можливість задовільно оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів дисципліни.
1-3	Відсутність виконаного завдання або завдання виконано менш ніж на 20 %. Допущені принципові помилки у розрахунках та/ або відповідях. Здобувач вищої освіти проявив незадовільний рівень знань економічних категорій та законів, причинно-наслідкових та функціональних зв'язків між показниками; володіє методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем; вміння застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення

Кількість балів	Критерії оцінювання
	фінансових задач; може ідентифікувати джерела, знає методи отримання, збору та аналізу фінансової інформації, розраховує показники стану фінансової системи та визначати місце і значення статистичної та інформаційної систем у забезпеченні діяльності суб'єктів господарювання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів дисципліни.
0	Відсутність виконаного завдання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

Ведення глосарію

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Наявний словник, що повністю розкриває категорії фінансової статистики. Матеріал поданий з виділенням і систематизацією головного, розкриттям сутності предмета, законспектовані усі теми, категорії, визначення. Здобувач вищої освіти проявив високий (відмінний) теоретичних знань статистичних категорій, методів та прийомів вивчення причинно-наслідкових зв'язків між показниками; володіє теорією статистичних інструментів (зведення, групування, прийоми визначення відносних та середніх величин, середньої та граничної помилок вибірки) для діагностики фінансових систем; користується знаннями ідентифікації та прийомів формування бази даних, збору та обробки інформації процесів статистики фінансів; знає та може визначати показники які характеризують стан, динаміку та тенденції розвитку фінансової системи. Здобувач може застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати, що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання в межах даної дисципліни
1	Здобувач вищої освіти проявив добрий рівень наповнення глосарію, застосування економіко-математичних методів для вирішення фінансових задач; застосування економіко-математичних методів для вирішення фінансових задач; може ідентифікувати джерела та розуміє методологію визначення і методи отримання економічних даних, збору інформації про стан фінансових систем; що дає можливість високо оцінити формування компетентностей і програмних результатів навчання в межах даної дисципліни
0	Законспектовано менше ніж 30% матеріалу, що не дозволяє повністю зрозуміти сутність та основні особливості статистичної науки. Здобувач вищої освіти проявив незадовільний рівень знань, з помилками визначає показники аналітично-цифрової та статистичної систем у інформаційному забезпеченні суб'єктів діяльності. Відсутній конспект, що не дає можливість оцінити формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене під час вивчення навчальної дисципліни

Персональний комп'ютер (ноутбук), під'єднаний до мережі Internet, веб-браузери, мережа Wi-Fi, мультимедійне обладнання (проектор, екран), дошка аудиторна, електронний репозитарій ПДАУ (<https://dspace.pdau.edu.ua/home>), АСУ ПДАУ (<https://asu.pdau.edu.ua/>), електронний ресурс на платформі LMS Moodle (<https://moodle.pdau.edu.ua/>).

Перелік інструментів, обладнання, устаткування потрібного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує 424, 425 навчальні аудиторії.

13. Політика навчальної дисципліни

Терміни виконання та перескладання:

Виконання вправ на практичних заняттях виконуються під час проведення практичних занять, завдання самостійної роботи виконуються відповідно до переліку завдань протягом вивчення відповідної теми. Перескладання видів робіт відбувається відповідно до діючих нормативних документів.

Академічна доброчесність:

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі вищої освіти мають з'являтися на заняття вчасно, при проходженні заняття онлайн обов'язково вмикати камеру та мікрофон. Списування під час контрольних заходів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики і джерела інформації. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/informaciyno-analitychni-dokumenty>.

Відвідування занять. Здобувачі вищої освіти, що навчаються в Полтавському державному аграрному університеті дотримуючись положень Статуту ПДАУ та норм Положення про організацію освітнього процесу в ПДАУ зобов'язані бути присутніми на заняттях і не пропускати їх без поважної причини (лікарняний, вагітність і пологи, тощо).

Наприкінці семестру здобувач вищої освіти має можливість в АСУ пройти опитування і висловити свою думку щодо вражень від вивчення дисципліни «Статистика».

Зарахування результатів неформальної / інформальної освіти

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, ВУМ online, EdEra, Українська академія лідерства, Інша Освіта тощо. Особливості неформального / інформального навчання та процедури перезарахування їх як освітнього компонента або частини освітнього компонента регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Документи стосовно неформальної / інформальної освіти наведені на сторінці НЕФОРМАЛЬНА / ІНФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПДАУ: <https://www.pdau.edu.ua/content/neformalna-osvita-4>.

Оскарження результатів оцінювання. Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження отриманих результатів оцінювання, процедура якого регулюється Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosinuvannyazdobuvachiv2025.pdf>.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Дорогань-Писаренко Л. О., Єгорова О. В., Рудич А. І. Статистика : навч. посіб. Полтава : РВВ ПДАУ, 2021. 300 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/10351>.
2. Єрмоленко О. А., Лисьонкова Н. М. Соціально-економічна статистика : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2023. 92 с. URL : <http://lib.kart.edu.ua/handle/123456789/15395>.
3. Загальна теорія статистики : підручник / за ред. А. В. Непрана, І. А. Дмитрієва ; авт. кол.: І. А. Дмитрієв, О. А. Дмитрієва, О. М. Гіржева, А. В. Непран, Н. О. Бірченко, А. А. Воронкова, Н. В. Чуйко. Харків : ПП Іванченка, 2022. 720 с. URL:

<https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/16563>.

4. Паянок Т. М., Задорожня Т.М. Статистичний аналіз даних : навч. посіб. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. 312 с. URL: <https://dpu.edu.ua/elektronni-resursy/korynsni-posylannia/fakhovi-periodychni-vydannia?view=-article&id=2066&catid=2>.

Допоміжні

1. Бездушна Ю. С., Замлинський В. А., Замлинська О. В., Щуровська А. Ю. Роль звітності та статистики в капіталізації активів підприємств та національного багатства. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 3. С. 103-109. URL: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/67>.

2. Гончар О. В. Забезпечення якості статистичної інформації: методологія та організація: монографія. Київ: Формат, 2020. 369 с. URL: https://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2012_1/075-080.pdf.

3. Задорожна Р. П. Методологічні особливості відображення фінансового сектору в системах макроекономічної статистики. *Збірник наук. праць Черкаського державного технологічного університету*. Серія: Економічні науки № 58, 2020. URL : <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/1703>.

4. Іщук С.О., Созанський Л.Й. Порівняльна статистична оцінка інноваційної діяльності промислового сектору економіки України (регіональний розріз). *Статистика України*, 2022. 96(1), С. 47-58. URL: DOI: [https://doi.org/10.31767/su.1\(96\)2022.01.05](https://doi.org/10.31767/su.1(96)2022.01.05).

5. Іщук С.О., Созанський Л.Й. Статистична оцінка впливу інноваційності продукції на зайнятість і заробітну плату в українській промисловості. *Статистика України*, 2023. 102(3-4), 16-26. URL: [https://doi.org/10.31767/10.31767/su.3-4\(102-103\)2023.03-04.02](https://doi.org/10.31767/10.31767/su.3-4(102-103)2023.03-04.02).

6. Моторін Р.М., Моторіна Т.М. Український слід на шляху розвитку Міжнародного статистичного інституту. *Статистика України*. 2023. 100(1), С. 174-186. URL: [https://doi.org/10.31767/su.1\(100\)2023.01.16](https://doi.org/10.31767/su.1(100)2023.01.16).

7. Осауленко О.Н., Горобець О.О. Імплементация інструментарію Smart-статистики в офіційну статистику. *Статистика України*. 2023. 100(2), С. 7-18. URL: [https://doi.org/10.31767/su.1\(100\)2023.01.01](https://doi.org/10.31767/su.1(100)2023.01.01).

8. Парфенцева Н.О., Голубова Н.В. Статистичні методи контролю якості як інструмент дослідження даних у пакеті Statistica. *Статистика України*, 2023. 100(1), С. 9-26. URL: [https://doi.org/10.31767/su.1\(100\)2023.01.02](https://doi.org/10.31767/su.1(100)2023.01.02).

9. Про інформацію : Закон України № 2658-XII від 02.10.92, ВВР, 1992. №48, ст.651. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

10. Про офіційну статистику : Закон України № 2524-IX від 16.08.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2524-20#Text>.

Інформаційні ресурси

1. Електронний репозитарій Полтавського державного аграрного університету. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/home>.

Офіційні сайти:

2. Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.

3. Міністерства Фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>.

4. Національного банку України URL : <http://www.bank.gov.ua>.

5. Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>.

6. Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

7. Науковий журнал «Статистика України». URL: <http://nasoa.edu.ua/pidrozdily/redaktsijno-vydavnychij/su/>.

8. Інститут економіки і прогнозування НАН України. URL: <https://ief.org.ua/>.

9. Інститут економ. досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>.

10. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.